

METODIKA KOMPLEXNÉHO VYHODNOTENIA CINTORÍNŮV

doc. Ing. arch. Jarmila Lalková, PhD.

Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok, Fakulta architektúry STU v Bratislave

Delenie cintorínov

Z hľadiska veku :

- historické cintoríny s označením prevládajúcich slohových prejavov (stredoveký , renesančný, barokový, klasicistický, romantický, eklektický, secesný)
- novodobé (moderna)– nie staršie ako 50 rokov

Z hľadiska polohy:

- v historickom jadre
- v širšom centre sídla
- v okrajovej polohe intravilánu
- mimo intravilán sídla

Z hľadiska spolupôsobenia s krajinouobrazom sídla:

- výrazné
- menej výrazné
- nevýrazné

Vizuálny kontakt s historickým sídlom (významné pohľadové kúžely):

- panoramatický
- čiastočný
- bez kontaktu

Z hľadiska uplatnenia dominant v obraze sídla:

- výrazná dominant
- menej výrazná dominant
- bez dominanty

Z hľadiska pamiatkovej ochrany:

- súčasť Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva
- súčasť pamiatkovej rezervácie
- súčasť pamiatkovej zóny
- súčasť ochranného pásma pamiatkového územia
- chránený podľa pamiatkového zákona zápisom v Ústrednom zozname pamiatkového fondu – NKP

- nechránený
- návrh na pamiatkovú ochranu

Z hľadiska historického (osobnosti, udalosti, pamätihodnosti):

- s veľkým podielom
- s menším výskytom
- bez výskytu

Z hľadiska kvality architektonických prejavov:

- s veľkým výskytom kvalitnej architektúry:
- s malým podielom kvalitnej architektúry
- bežná unifikovaná produkcia

Z hľadiska kvality výtvarných prejavov:

S veľkým výskytom kvalitnej produkcie:

- s malým podielom výtvarných prejavov
- bežná unifikovaná produkcia

Z hľadiska využívania delíme na :

živé cintoríny, kde sa pochováva do nového hrobové miesta

- živé cintoríny, kde sa pochováva do pôvodných hrobových miest
- cintoríny so zaniknutou pohrebnou činnosťou s výnimočným
- pochovaním k blízkemu napríklad uloženie urny
- mŕtve cintoríny bez pochovávaní a údržby
- zaniknuté cintoríny
- premenené cintoríny – relaxačný a meditačný park
- symbolické cintoríny
- špeciálne vojenské cintoríny

Z hľadiska pochovávaní:

hrobové: - do zeme

- urnové háje
- kolumbária
- krypty
- katakomby
- hrobky
- rozptylové lúky

Z hľadiska typológie:

- prírodné cintoríny s nepravidelnou schémou – mestské i vidiecke
- mestské cintoríny s parkovou úpravou a pravidelnou založenou schémou

- zmiešané cintoríny s pravidelnou i nepravidelnou schémou
- lesné prírodné cintoríny

Z hľadiska vybavenosti služieb:

- cintorín pri kostole
- cintorín so zádušnou kaplnkou
- cintorín s márniceou
- cintorín s obradnou sieňou – Dom smútku
- cintorín a krematórium so službami
- cintorín s plnohodnotnými doplnkovými službami, administratíva – správa cintorína, údržba, kvetinárstvo.....

Z hľadiska technickej infraštruktúry :

- bez vybavenia
- so zdrojom vody
- so zdrojom vody i elektrickej energie
- s kompletnou infraštruktúrou včítane verejného osvetlenia

Z hľadiska napojenia na dopravu:

- pri hlavnej dopravnej tepne, dostupnosť MHD
- pri vedľajších komunikáciach
- dostupnosť pešia a individuálnou dopravou
- len peši prístup

Z hľadiska parkovacích podmienok:

- dostatočná parkovacia kapacita
- obmedzená parkovacia kapacita
- nedostatočná parkovacia kapacita
- bez parkovacej možnosti

Z hľadiska morfológie terénu :

- na rovine
- mierny svah
- prudký svah
- dramaticky zvlnený terén

Z hľadiska orientácie a oslnenia:

- podľa svetových strán S,V, J, Z a ich natočenia

Z hľadiska pôdy , podľa typu zeminy:

- ťažké,
- ľahké,
- stredné,
- kamenisté

- piesčité

Z hľadiska zelene:

- prírodné cintoríny s pôvodnou vegetáciou
- cintoríny s parkovou sadovníckou úpravou
- cintoríny zmiešaného charakteru s pôvodnou vegetáciou doplnenou výsadbou
- cintoríny s malým podielom zelene
- cintoríny bez zelene

Z hľadiska hustoty zelene:

- s hustou vegetáciou
- so solitérnou výsadbou
- bez vzrastlej zelene

Z hľadiska vnútro areálových komunikácií:

- so spevnenými komunikáciami (dlažba, asphalt, sypané valcované: chodníky, schody, terénne schody....)
- prírodné vyšľapané chodníky
- trávnaté chodníky

Z hľadiska hustoty hrobov:

- ekonomické - s pravidelnou schémou a dodržaním stanovenej výmery
- zmiešané
- rozvoľnené

Z hľadiska perspektívy ďalšieho využívania podľa platnej územnoplánovacej dokumentácie:

- zachovanie a pokračovanie v činnosti
- s perspektívou rozvoja – rozšírenie lokality
- zmena funkcie
- likvidácia

Komplexnosť vyhodnotenia

Komplexnému vyhodnoteniu kultúrnohistorických a prírodných hodnôt cintorína by mal predchádzať výskum:

Výskum urbanisticko-historický

Výskum architektonicko-historický

Výskum umelecko-historický

Výskum archeologický

Archívny výskum

Archívno-etnologický výskum

Urbanisticko-etnologický výskum

Sociologický výskum

Výskum stavebno–technického stavu

Dendrologický výskum

Výskum charakteristického vzhľadu a využitia krajiny a významných krajinných prvkov

Výskum, zameranie, spracovanie identifikačných kariet

Metodika komplexného vyhodnotenia cintorína

METODIKA KOMPLEXNÉHO VYHODNOTENIA CINTORÍNA

Na základe hore uvedených výskumov je potrebné v úvodnej textovej časti predstaviť komplexne lokalitu cintorína z hľadiska jej historického vývoja, charakterizovať jeho krajinné prostredie, morfológia terénu, pamiatkové a prírodné hodnoty, drobnú architektúru, osobnosti a udalosti viažuce sa ku konkrétnej lokalite.

1. etapa - vyhodnotenie stavu a poznania lokality

- V 1. etape je potrebné uskutočniť terénny výskum pre overenie skutkového stavu cintorína a preveriť súčasný stav poznania lokality a evidencie, uznesení a platných dokumentácií i perspektívnych zámerov u miestnych kompetentných orgánov a organizácii predovšetkým na úrovni správy – Mestský úrad, správa cintorína, príslušné farské úrady a organizácie poskytujúcej služby údržby.
- Zistiť stav pamiatkovej ochrany lokality a jej začlenenia do chráneného pamiatkového územia a stav ochrany individuálnych kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa v predmetnej lokalite.
- Dopĺňujúce údaje o historickom vývoji a premenách lokality, ako i osobnostiach viažucich sa k predmetnej lokalite.
- Potrebné je získať komparáciou historických máp, fotodokumentácie a archívnym výskumom.
- Ďalšie pramene poznatkov poskytuje odborná literatúra a doterajšie realizované výskumy uskutočnené v sídle.

Zber prvotných poznatkov predstavujú údaje terénneho a archívneho výskumu.

2. etapa

- Ak terénny výskum preukazuje zdevastované územie s hustým náletovým porastom je nutné urýchlene uskutočniť obhliadkový dendrologický výskum s následným návrhom regenerácie hodnotných solitérnej zelene a vyčistenie cintorínov od nehodnotných náletov.
- Vyčistenie následne umožňuje geodetické zameranie areálu, ktoré je nevyhnutné pre identifikáciu hrobových miest i zelene.

Metódy skúmania:

Východiskom pri výskume a ochrane historických cintorínov ako súčastí kultúrnej krajiny bude ich zhodnotenie z hľadiska Kultúrno-historických hodnôt, pri rešpektovaní existujúcich diel ako hmotnej časti kultúrneho dedičstva, historický stavebný fond v nadväznosti na terén a dotvárajúce prírodné prostredie vytvorené človekom, čiastočne ním upravené alebo len prirodzene tvoriace jeho nedeliteľnú súčasť.

- Historických esteticko-biologických hodnôt, pri rešpektovaní prostredia existujúcich diel (urbanistických, architektonických, umelecko-historických, výtvarných, technických, stavebných, ľudového staviteľstva a pod.) ako časti prírodného prostredia s výraznými funkciami pri zachovávaní biodiverzity a ekologickej stability územia.
- Možného využívania na základe vyhodnotenia vhodných aktivít.

- Metódou skúmania je analyticko–syntetická metóda. Pre stanovenie možného využívania cintorínov sa navrhujú modelové situácie úprav cintorínov.

Pracovné postupy :

V prípade vypracovaných odborných materiálov (Zásady ochrany pamiatkového územia) pre ochranu pamiatkovo chránených prostredí je nutné preveriť zaradenie do kategórie :- historická zeleň vyhlásená alebo navrhnutá na zápis do ÚZPF, - dotvárajúca zeleň, - rušivá zeleň

S návrhom zachovania historickej zelene a odstránením nehodnotnej zelene a jej rehabilitácie v prospech pôvodného charakteru.

Predpokladom akýchkoľvek zásahov do porastov je poznanie druhovej skladby a fyzického stavu drevín, ktoré sa uskutočnilo prostredníctvom terénneho prieskumu. Predpokladom návrhu využitia a úprav cintorínov je tiež poznanie kompozičných a prevádzkových vzťahov a problémov v území, ktoré sú spolu s analýzou vegetácie východiskom pri návrhoch modelových riešení.

3. etapa

V prípade, že predmetná lokalita nemá spracované výškopisné ani polohopisné zameranie neexistuje plán cintorína pre identifikáciu hrobov, je nevyhnutné pristúpiť ku geodetickému zameraniu. Na základe zamerania je potrebné cintorín rozdeliť do sekcií. Jednotlivé sekcie rozdeliť do očíslovaných radov a číslovaných hrobov v rámci sekcie.

V prípade areálu viacerých cintorínov na jednom mieste sa odporúča pre každý z nich vytvoriť samostatný systém sekcií , radov a číslovania hrobov

Označenie cintorínov: A , B, C s priradením zaužívaného názvu

Označenie sektorov: I , II, III, IV

Označenie radov: 1, 2, 3,

Napríklad:

Označenie hrobových miest (A II/1/42)) = hrob v cintoríne A v sekcií II v rade č.1 hrob č. 42

4.etapa

Terénny výskum

Identifikácia hrobových miest a spracovanie identifikačných kariet /zameranie, fotodokumentácia, popisy, odpisy nápisov, a náhrobnej poézie, preklady, vyhodnotenie architektonických a výtvarných hodnôt, materiály, stavebno-technický stav, typológia náhrobníkov, vyhodnotenie súvisiacej zelene, údaje o pochovaných demografické, konfesijné, národnostné zloženie a ich význam pre históriu a kultúrno-sociologický obraz skúmanej lokality

Sociologický a etnologický výskum

Texty, náhrobníkový folklór, ako odraz jazykovej, resp. etnickej diferenciácie obyvateľov mesta.

Obraz cintorína v ústnom podaní miestnych obyvateľov a pamätníkov

Vznik a genéza cintorína (archívno-etnologický výskum)

Sociálny život cintorín.

Cieľom výskumu je archívno-historické bádanie pre upresnenie vzniku cintorína v kontexte danej doby a identifikácia významných osobností pochovaných v skúmanom areáli, oboznámiť sa s ich prínosmi pre mesto.

Určiť príčiny úpadku lokality a vysvetliť súčasnú situáciu.

Zber historických máp a fotodokumentácie, starých vedút, malieb a rytín. Cieľom je i pokúsiť sa zachytiť urbanno-etnologický rozmer a jeho prostredníctvom poukázať na vzťah obyvateľov mesta k cintorínu. Zistiť, aké je povedomie cintorína u obyvateľov, ich záujem o danú lokalitu. Taktiež určiť ich postoj k prípadnej revitalizácii cintorína, ich či majú o danú lokalitu záujem.

Výtvarný plenér

V rámci sústredenia študentov je možné popri zbere identifikačné karty realizovať i výtvarný plenér. Z primárnych edukačných programov na mieste posledného odpočinku vnímanie „génia loci“ ovplyvňuje myslenie, tým aj výtvarný prejav študentov „tvorcov“

5. etapa

Priemet terénneho výskumu do grafického podkladu – analýza kultúrohistorických hodnôt.

Databáza vybraných údajov cintorínov :

- Register pochovaných
- Hodnotenie hrobových miest – štatistika
- Rozpis hodnotenia podľa jednotlivých hrobových miest

6. etapa

Návrh regenerácie, revitalizácie a začlenenia cintorínov Zvonový vršok do turisticko-rekreačných a poznávacích trás kultúro-historických a prírodných hodnôt mesta ako súčasť kultúrneho a prírodného dedičstva.

Návrh dizajnových návrhov prvkov malej architektúry, vstupných brán, oplotenia, centrálného kríža, informačného systému.

Zameranie sepulkrálnej architektúry a vypracovanie návrhu na ich pamiatkovú obnovu.

Nová tvorba historickom prostredí cintorínov na základe potrieb vyplývajúcich z výskumu

7. etapa

Príprava realizačnej dokumentácie obnovy a regenerácie cintorínov a následné stupne projektovej dokumentácie v súlade s vyhláškou.

TERÉNNY VÝSKUM - zber údajov pred zahájením výskumu :

Základné údaje:

Mesto, obec:

Číslo kraja a okresu:

Názov okresu:

Katastrálne územie:

Ulica:

Orientačné číslo / súpisné číslo / parcelné číslo:

Miestny názov:

Vlastník :

Správca:

Konfesná príslušnosť:

Cirkevné úrady:

Urbanistické začlenenie: :

Poloha v sídle:

Dopravné napojenie:

Vybavenosť a služby:

Začlenenie do obrazu krajiny:

Typ cintorína:

Územný plán sídla:

Perspektíva ďalšieho využitia v rámci schváleného územného plánu sídla:

Pamiatková ochrana:

Pamiatková ochrana územia cintorína – pamiatkové územie :

- je súčasťou územia zapísané v zozname Svetového kultúrneho a prírodného
- dedičstva /SKaPD/:
- je súčasťou pamiatkovej rezervácie /PR/:
- je súčasťou ochranného pásma pamiatkovej rezervácie / OP PR/
- je súčasťou pamiatkovej zóny /PZ/:
- je súčasťou ochranného pásma pamiatkovej zóny / OP PZ /:
- nie je pamiatkovo chránené:

Pamiatková ochrana areálu cintorína – národnej kultúrnej pamiatky zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu:

Číslo ústredného zoznamu:

Dátum vyhlásenia, zápisu v Ústrednom zozname pamiatkového fondu /ÚZPF/:

Unifikovaný názov národnej kultúrnej pamiatky /NKP/:

Unifikovaný názov PO:

Bližšie určenie PO:

Zaužívaný názov:

Doba vzniku:

Prevládajúci sloh:

Počet individuálnych národných kultúrnych pamiatok / NKP/v areály zapísaných v ÚZPF:

Zoznam NKP a ich identifikácia v areály zapísaných v ÚZPF:

Doterajšie výskumy realizované v teréne , pramene a archív:

Pamätihodnosti:

Ochrana územia areálu cintorína evidovaného v zmysle pamiatkového zákona ako pamätihodnosť :

Bližšie údaje o evidencii:

Ochrana individuálnych hrobov evidovaných ako pamätihodnosť:

Zoznam a bližšie údaje o evidencii:

Prírodné prostredie, ochrana prírody :

Ochrana prírody – typ ochrany . Vyhlásenie:

USES – územný systém ekologickej stability.

Spracovateľ, dátum spracovania:

Geomorfológia terénu:

Typ vegetácie –zatriedenie:

Dendrologický výskum:

Spracovateľ , dátum spracovania:

Pôdne pomery:

Mapové podklady:

Územný plán sídla:

Urbanisticko-historický výskum: analýza pamiatkových hodnôt:

Zásady ochrany pamiatkového územia:

Mapa evidencie nehnuteľností:/EN/:

Výpis z EN:

Katastrálna mapa historická:

Mapa technicko-hospodárska sídla THM / M: 1: 1000, M1: 2000 /:

Výškopis a polohopis cintorína s identifikáciou hrobov, prvkov malej architektúry, komunikácií a zelene:

Plán cintorína s identifikáciou hrobov:

Zoznamy - identifikácia hrobov: / miesto uloženia, forma spracovania a identifikácie/

Základné historické údaje o sídle a cintoríne:

Miestna tradícia pochovávaní:

Najstaršie náhrobky na cintoríne:

Vybavenosť cintorína:

Stylové zatriedenie prevládajúce na cintoríne:

Časové údaje:

Typy náhrobkov charakteristické pre skúmanú lokalitu:

Výtvarné prejavy a údaje o autoroch a realizačných dielňach:

Osobnosti pochované na cintoríne – archívne údaje a písomné pramene:

Konfesná príslušnosť pochovaných:

Národnostná príslušnosť pochovaných:

Nápisy a sepulchrálna poézia:

Pramene a literatúra:

Fotodokumentácia:

Údaje poskytli: organizácia, meno, profesia

Tvorba geodetických podkladov

Východiskovými podkladmi pre tvorbu geodetických podkladov je bodové pole polohové a výškové.

Tvorba geodetických podkladov v uvedenej lokalite pozostávala :

- z vybudovania podrobného polohového a výškového bodového poľa,
- z priestorového zamerania podrobných bodov v záujmových lokalitách cintorínov,
- z výpočtu priestorových súradníc podrobných bodov,
- vyhotovenia vrstevnicového plánu,
- tvorby účelovej mapy v tvare 2D a 3D.

Identifikačné karty

Súčasťou metodiky je vzor identifikačnej karty. Pre dokonalé poznanie lokality je potrebné vyhodnotiť všetky prvky, či už architektonické stav by, hroby, hrobové miesta, komunikácie, prvky malej architektúry, oploenie i vegetáciu. Na základe identifikačných kariet je možné vypracovať databázu údajov.

Výsledná databáza

Na základe identifikačných kariet je potrebné urobiť databázu pochovaných v abecednom poradí. Tieto v tabuľkovo spracovaní v digitálnej forme sa identifikujú podľa miesta - cintorín, sektor, rad, číslo hrobu v zhode s mapovým podkladom.

Ukážka časti databázy z pilotného projektu – Zvonový vršok v Banskej Štiavnici

Priezvisko	Meno	Narodený	Zomrel	Pochovaný spolu s
Arabeska	Vincent	1860	1923	
Augustín	Ján	1902	1973	Mária Augustínová
Augustínová	Mária	1919	1969	Ján Augustín
Babiaková rodina				
Bahnová	Sabina	1974	1930	
Baláž	Ján	1871		Mária Balážová, Mikuláš Baláž
Baláž	Mikuláš	1896	1959	Ján Baláž, Mikuláš Baláž
Baláž	Ludvík	1913	1971	Emília Balážová
Baláž	Ferdinand		1964 (?)	Anastázia Balážová
Balážová	Emília	1913	19??	Ludvík Baláž
Balážová	Anastázia		1913 (?)	Ferdinand Baláž
Balážová, rod. Švecová	Mária	1872	1960	Ján Baláž, Mikuláš Baláž
Ballay	Emília	1870	1945	Štefan Ballay
Ballay	Štefan	1860	1949	Emília Ballay
Barth	Ladislav	1872	1914	Anna Barthová rod. Wagnerová, Zoltán Hurtík
Barthová, rod. Wagnerová	Anna	1877	1948	Ladislav Barth, Zoltán Hurtík
Bartko	Pavol	1898	1965	Mária Bartková
Bartko Dobák	Pavel			Anna Bartková Dobáková
Bartková	Mária	1904	19-	Pavol Bartko
Bartková Dobáková	Anna			Pavel Bartko Dobák
Bečka	Štefan			Mária a Koloman Bečkoví, Zlatica Horváthová

Štatistické vyhodnotenie identifikačných údajov

Tabuľkové spracovanie vyhodnotenia podľa jednotlivých kritérií vyjadrené v počtoch výskytu

Ukážka časti databázy z pilotného projektu – Zvonový vršok v Banskej Štiavnici

Legenda:		počet
A.	Základné hodnotenie pamiatkových a výtvarných hodnôt	
	I.	Architektonizované hroby bez nožnej identifikačie
	II.	Architektonizované hroby identifikované
	III.	Hrobové miesta bez možnosti identifikačie
	IV.	Národné kultúrne pamiatky zapísané v ÚZPF
	V.	Výtvarné a architektonické hodnoty
B.	Hodnotenie podľa unifikovaných názvov	
	1.	Doska náhrobná
	2.	Doska nápisová
	3.	Hrob
	4.	Hrobové miesto
	5.	Hrob s náhrobkom
	6.	Križ
	7.	Križ s označením
	8.	Mreža
	9.	Náhrobník
	10.	Náhrobok
	11.	Stéla
	12.	Ohrada mrežová
C.	Hodnotenie podľa kultúro-historických hodnôt	
	A	Architektonické
	U	Urbanistické
	H	Historické
	V	Výtvarné
D.	Hodnotenie podľa stavebno-technického stavu	
	I.	Dobrý
	II.	Vyhovujúci
	III.	Narušený
	IV.	Dezolátny
	V.	V obnove
E.	Hodnotenie podľa jazyka nápisu	
	S	Slovenský
	C	Český
	N	Nemecký
	M	Maďarský

	P	Poľský
	I	Iný
F.	Hodnotenie podľa materiálu	
	I.	Pieskovec
	II.	Mramor
	III.	Umelý kameň
	IV.	Žula
	V.	Ryolit
	VI.	Kameň - nešpecifikovaný
	VII.	Kov
	VIII.	Drevo
	IX.	Betón
	X.	Terazzo
	XI.	Lomový kameň
	XII.	Travertín

Identifikačná karta

Identifikačná fotka

(označiť číslom hrobu napr. A II/1/42)

1. Lokalita časť: A -

B -

C -

2. Číslo hrobu :

3. Umiestnenie v cintoríne/číslo hrobu:

(označenie cintorína/ označenie sektoru/ označenie radu/označenie hrobu)

4. Unifikovaný názov objektu:

5. Bližšie určenie:

(napr. na vršku, za bránou,...)

6. Číslo ústredného zoznamu PO:

(v prípade ak je zapísaný v ÚZKP)

7. Návrh do ÚZPF:

8. Dátum vyhlásenia za NKP:

9. Zaužívaný názov:

(napr. Rodina Schwarczových...)

10. Doba vzniku:

11. Autor: - uviesť meno

- neuvedený

12. Datovanie:

(po prvom pohrebe, alebo označenia úmrtia)

13. Prevládajúci sloh:

14. Kultúrno-historické hodnoty: (vyplniť tabuľku križikom)

<i>I. Architektonická</i> A	<i>II. Urbanistická</i> U	<i>III. Historická</i> H	<i>IV. Výtvarná</i> V

Bližšia špecifikácia hodnôt:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

1.Hodnota autenticity, 2.Hodnota veku /vek /, 3.Hodnota integrity / ucelenosti diela /, 4.Hodnota architektonická, 5.Hodnota umelecká, 6. Hodnota umelecko – remeselná, 7.Hodnota technická, 8.Hodnota vzťahu s prostredím, 9.Hodnota jedinečnosti, 10.Hodnota typičnosti, 11.Hodnota symbolu, 12.Hodnota emocionálnej pôsobnosti, 13.Hodnota vzťahu k významným osobnostiam, 14.Hodnota vzťahu k významným udalostiam. 15.Hodnota historického dokumentu, 16.Hodnota kultúrnej tradície, 17.Hodnota miestnych názvov, 18.Hodnota ideová, 19.Hodnota ekonomická, 20.Hodnota edukačne – výchovná,

21.Hodnota dokumentačná

15. Výtvarné hodnoty :

16. Tvar a rozmery: :

17. Popis objektu: :

18. Údaje o historickej zeleni dotvárajúcej prostredie vo väzbe na konkrétne hrobové

miesto:

19. Zmeny:

20. Materiál:

(betón, mramor, drevo,kov, liatina)

21. Stavebne technický stav:

dobrý	vyhovujúci	narušený	dezolátny	v obnove

22. Poznámka:

(Je určené pre akýkoľvek postreh - poznámku ktorú nie je možné zaradiť do bodov 1 – 30)

23. Druh nápisu:

24. Jazyk nápisu:

25. Znenie nápisu:

26. Preklad nápisu:

27. Osobné údaje:

28. Osobnosti :

29. Majetkovo - právny vzťah:

Vlastník:

Správca :

30. Pramene a literatúra:

31. Identifikačnú kartu spracoval: *(spracovatelia s uvedením bodov, ktoré spracovali)*

Dátum:

Podpis:

Poznámky k vyplňaniu dotazníka: Vzájomná koordinácia je potrebná a dôležitá.

METODICKÝ POKYN

PRE VYPLŇOVANIE ZBERNÝCH HÁRKOV IDENTIFIKÁCIE HROBOV

1. LOKALITA ČASŤ:

A -

B -

C -

Vyznačiť zakrúžkovaním príslušnej lokality - A, B, C

IDENTIFIKAČNÁ FOTKA:

- Fotografia hrobového miesta z anfasu / spredu priamo bez skreslenia /, umiestniť digitálne do rámčeka.
- Fotozáber umiestnenia v skupine / cca 2 hrobové miesta zprava a zľava / - Bude prílohou karty.
- V prípade plastického stvárnenia – foto-zábery bočné z oboch strán. Bude prílohou karty.

2. ČÍSLO HROBU:

Bude totožné s mapovým podkladom.

3. UMIESTNENIE V CINTORÍNE:

Lokalita / sektor / riadok Napríklad : A / II / 3

4. UNIFIKOVANÝ NÁZOV OBJEKTU:

Terminológia

Unifikované názvy		
1.	Areál	Zastavaná plocha včítane objektov, ktoré tvoria celok. Priestory k sebe patriace. V prípade cintorínov skupina samostatných cintorínov v spoločnej lokalite zväčša rôznych konfesii..

2.	Božie muky	Malá architektúra v tvare stĺpa, piliera, dosky s vyobrazením Kristovho umučenia. Súčasťou je kríž vo vrchole. Bývajú časté najmä vo voľnej krajine na rázcestí, alebo v miestach pripomínajúcich dejinnú udalosť.
3.	Brána v cintoríne	Širší vstupný otvor ktorý je rôzne architektonicky upravený. Šírka brány musí zodpovedať prejazdnosti používaných dopravných prostriedkov a byť uzatvárateľná. Je predelom medzi špecifickým pozemkom ako je cintorín a vonkajším verejným priestranstvom
4.	Bránka v cintoríne	Je komunikačný otvor pre peší pohyb návštevníkov cintorína. Je predelom medzi špecifickým pozemkom cintorína a vonkajším verejným priestranstvom.
5.	Cintorín	Priestranstvo k pochovávaniu do zeme. Označenie miesta pre pochovávanie mŕtvych „cintorín“ je odvodené z gréckeho „koimetérion“ prevzaté v latinčine ako „cometerium“, čo znamená miesto na spanie, ale predovšetkým miesto, kde mŕtvi očakávajú súdny deň a svoje prebudenie. Všetky doterajšie civilizácie a kultúry, mimo ateistických svetonázorov, konečný cieľ života posúvali do nadpozemských metafyzických sfér s vierou v posmrtný život. Predstavy spojené s úmrtím a pochovávaním vznikali z viery, že mŕtve telo treba pochovať a jeho duša existuje naďalej. Chápanie oddeleného sveta živých a mŕtvych sa ustálilo už od neolitu tak, že zomrelým patrí pohrebisko a živým osada.
6.	Cintorínska kaplnka	Z latinského capella (cupela = malý hrob od cupa = hrob) Sakrálny objekt na cintoríne – malá bohoslužobná miestnosť v ktorej sa neprechováva eucharistia a slúži pre pohrebné účely.
7.	Číslo hrobu	Označenie hrobov pre identifikáciu. Môže byť jednotné plastické alebo tabuľkou. Najjednoduchšie zaužívané je nezmazateľným nápisom .
8.	Doska náhrobná	Kamenná alebo kovová platňa zakrývajúca hrob na cintoríne, môže mať prstencové držadlá, nachádza sa v kombinácii s náhrobníkom alebo je umiestnená v kostole. Je to najprostejšia forma náhrobku.
9.	Doska nápisová	Kamenná, drevená alebo kovová platňa s nápisom, vytvoreným do hĺbky alebo z kovových odnímateľných písmeniek.
10.	Epitaf	(Z gréckeho épitaŕion, pôvodne pohrebná reč) Epitaf je kamenná doska – pamätná tabuľa s ornamentálnou alebo figurálnou reliéfnou výzdobou v tvare náhrobku , pristavená alebo osadená pri stene alebo do dlažby kostola a symbolizujúca hrob, ktorý je v skutočnosti inde. Používa sa od polovice 14.storočia.
11.	Hrob	Miesto na uloženie tela mŕtveho do zeme , prípadne jeho pozostatkov.
12.	Hrobové miesto	Bez bližšej identifikácie prejavujúce sa iba v terénnej konfigurácii.
13.	Hrob s náhrobkom	Hrob vyznačený a v nadzemnej časti prikrytý náhrobkom
14.	Hrobka	Architektonicky upravené miesto pochovania. Najčastejšie podzemný, stavebne upravený priestor pre pochovávanie v rakvách
15.	Hrobka s náhrobkom	Druh hrobky krytej náhrobkom, nie stavbou, prístupný po zdvihnutí náhrobnej dosky
16.	Informačný systém	Informačná tabuľa o dejinách cintorína Informačná tabuľa o rozdelení cintorína na sektory

		Označenie sektorov s číslami hrobov
17.	Kaplnka pohrebná	Malá sakrálna architektúra postavená nad vstupom do hrobky, ktorý je v kaplnke krytý kamennou doskou
18.	Karner	Z latinského carnarium. Cintorínska kaplnka s podzemnou kostnicou, zväčša kruhového alebo polygonálneho tvaru. Najstaršie sú u nás známe z 13.storočia
19.	Katafalk	Z románskeho cafar = pozerat' sa . Podstavec architektonicky upravený pre vystavenie rakvy
20.	Katakomby	Z gréckeho katakombé = v prehĺbení, z latinského coemeterium. Kresťanské pohrebisko v antickom svete vo forme podzemných chodieb s výklenkami pre rakvy, ale i priame pochovanie. Konali sa v nich i tajné bohoslužby. Najznámejšie sú v Ríme. Vyskytujú sa však i v podzemí stredovekých kostolov najmä pri kláštoroch , kde boli pochovávaní mníši.
21.	Kostnica	karner
22.	Krematórium	Z latinského cremare = spáliť. Zväčša samostatná monumentálna budova pre pohreb žehom. Jej používanie započalo v roku 1878 v Nemecku. Pre návštevníkov je určená obradná sieň a príslušné čakacie priestory. V sieni je miesto (katafalk) pre vystavenie nebožtíka počas obradov. Obradné siene bývajú vybavené nástrojom pre živú i reprodukovánú hudbu, pultom pre obradníka a lavicami na sedenie pre pozostalých. Z obradnej siene rakva odchádza priamo k žiarovisku a technickému zázemiu prevádzky. Prevádzka vyžaduje celý rad pomocných priestorov. Krematória bývajú doplnené kolumbáriom, rozptyľovou lúkou, cintorínom so schránkami pre urny v teréne.
23.	Kríž	„ Krucifix“ Symbolická forma utrpenia, resp. osoby Kristovej. Pri znázorneniach ukrižovania dáva sa hore na zvislé rameno tabuľka s nápisom INRI - Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum a dole suppedaneum, to je opora na nohy. Kríže kresťanské sú rôzneho typu. Na našom území je najpoužívanejší latinský kríž s predĺženým zvislým ramenom / crux immissa /. Bližšie viď. symbolika
24.	Kríž cintorínsky	Súčasť cintorína, kde tvorí jednu z dominant, alebo ústredný kríž. Na cintorínoch kde sa nenachádza sakrálny objekt nahrádza jeho funkciu symbola posvetenej pôdy.
25.	Kríž s označením	Kríž označujúci hrob, osadený v záhlaví, zväčša s menami a datovaním pochovaných
26.	Krypta	Francúzsky cryptes = podzemie, z grečtiny = krytá chodba Názov bol prenesený na pohrebné kaplnky pod kostolom, najčastejšie pod chórom kde boli umiestnené relikvie svätých. V kryptách pod kostolmi boli pochovávaní významné duchovné i svetské osoby. Krypta vznikla z ranokresťanského priestoru svätého hrobu pod oltárom.
27.	Kvetináč	Mobilné nádoby na výsadbu sezónnej i celoročnej zelene
28.	Lampička	Uzavreté kahance pre zapálenie sviec pri hroboch. Rôzne tvarové prevedenie ako súčasť náhrobníkov resp. sólo kusy.
29.	Lavičky v cintoríne	Viacmiestne sedadlo z rôznych materiálov a prevedenia ako doplnkové vybavenie v cintoríne.
30.	Márnica	Malá sepulkrálna / cintorínska / stavba slúžiaca na uloženie rakvy pred pohrebom.
25	Mrežová ohrada hrobu	Významné hroby okrem vlastnej náhrobkovej úpravy mali svoje

		teritóriu pevne zovreté ozdobnou mrežou zväčša kováčsky ornamentálne opracovanou.
31.	Múr cintorínsky	Ohradenie cintorína pevným múrom kamenným resp. tehlovým oddeľujúci cintorín od verejných priestranstiev a komunikácií. Niektoré cintorínske múry majú vstavané pohrebné kaplnky.
32.	Náhrobník	Kamenný alebo kovový útvar v záhlaví hrobu, môže byť tvorený doskou, architektonickým útvarom, sochársky riešený,
33.	Náhrobok	Architektonický alebo sochársky útvar kryjúci hrob. Druhom náhrobku je náhrobná doska, alebo náhrobník, niekedy ho lemuje mrežová ohrada.
34.	Ohrada mrežová	- Ohradenie cintorína kovovou mrežou jednoduchou, prípadne výtvarne resp. umelecky remeselne stvárnenou - Ohradenie jednotlivého hrobu kovovou mrežou jednoduchou, prípadne výtvarne resp. umelecky remeselne stvárnenou.
35.	Oplotenie	Oplotenie cintorína – ohradenie.
36.	Osvetlenie	Spôsob zabezpečenia večerného a nočného osvetlenia – umelé osvetlenie. Rozmiestnenie zdrojov svetla a typy osvetľovacích telies.
37.	Osárium	
38.	Rozptyľová plocha	
39.	Svietnik	Kandeláber / latinsky candelabrum / Stojan na sviečky - v cintoríne pre hromadné zapalovanie sviečok pre už nejestvujúce hroby, alebo na spomienku na zosnulých pochovaných mimo danej lokality.
40.	Sargofág	
41.	Typizované tabuľky	Jednotné nápisové doštičky osadené do zeme na miesta, kde došlo k likvidácii náhrobov, pohrebných kaplniek.
42.	Urnový háj	
43.	Ústredný kríž	Veľký vysvetený kríž na cintoríne nahrádzajúci sakrálny objekt. Býva umiestnený na dostatočne viditeľnom mieste pri hlavnej komunikácii
44.	Zvonica	Zvonica stavba k zaveseniu zvonov. Údery zvonom mali funkciu poplašnú a zvolávaciu. Preto sa situovali tak, aby ich bolo počuť v celom sídle. Boli budované ako vežové s umiestnením zvonov na najvyššom mieste.
45.	Zvonica cintorínska	Zvonica na cintoríne so zvonom zvaným „umieračik“, slúžiaca k oznamu úmrtia a počas obrádov.

Informačný systém		
1.	Cesty v cintoríne	Spevnené komunikácie s možnosťou využitia dopravných prostriedkov.
2.	Cestná sieť	Komunikačný systém
3.	Chodníky v cintoríne	Upravené chodníky pre peších so šírkou min 120 cm. V prípade potreby terénne schody.
4.	Informačná tabuľa	Informačná tabuľa o dejinách cintorína. Informačná tabuľa o rozdelení cintorína na sektory.
5.	Identifikačná tabuľa hrobov	Tabuľa s označením sektorov a s číslami hrobov
6.	Označenie sektorov	Označenie sektorov jednotným plastickými prvkami.

5. BLIŽŠIE URČENIE:

Bližšie určenie popisom : Napr.: *na vršku, za bránou, v blízkosti zvonice, vedľa hlavnej cestičky, pri ústrednom kríži. atď.*

Prípadne staršie číslovanie, pokiaľ sa pri hrobe nachádza !!!

6. ČÍSLO ÚSTREDNÉHO ZOZNAMU PO:

V prípade , že nie je objekt v ÚZKP

Označiť : nie je zapísaný !!!

7. NÁVRH DO ÚZPF:

V prípade mimoriadnych hodnôt – bod 14 VYZNAČ – NÁVRH NA ZÁPIS so stručným zdôvodnením !!!!

8. DÁTUM VYHLÁSENIA ZA NKP:

Ostáva bez vyplnenia ako rezerva v prípade následného zápisu.

9. ZAUŽÍVANÝ NÁZOV:

napr. rodina Schwarczových – vyplýva z textu

alebo hrob s plastikou Krista sediaceho na kríži, hrob s anjelom.....

10. DOBA VZNIKU:

Vyplň podľa uvedeného dátumu pri signatúre autora, pokiaľ nie je, tak podľa najstaršieho datovania – úmrtie pochovaného v obmedzení do posledného pochovaného .

11. AUTOR:

V prípade jasne uvedeného autora na náhrobku, prípadne z bodu 15 spracovaného expertom na základe čitateľnosti autorského rukopisu

12. DATOVANIE:

Vyplň podľa najstaršieho datovania – úmrtie pochovaného / po prvom pohrebe

13. PREVLÁDAJÚCI SLOH:

Cintoríny mimo kostolov vznikli až v 1/2 19.storočia. Slohové vyjadrenie a to predovšetkým od klasicizmu / eklektizmu, romantizmu ,v neoslohoch, cez secesiu až po modernu

14. KULTÚRNO-HISTORICKÉ HODNOTY:

I. Architektonické - A

Jasný architektonický zámer uceleného diela z hľadiska kompozície, proporcionality, konštrukcie, výberu materiálu, dizajnu, farebnosti, prípadne výtvarné dotvorenie.

II. Urbanistické - U

Výnimočnosť urbanistickej lokalizácie objektu na akcentovanom mieste v rámci krajiny, resp. urbanistická kompozícia zoskupenia viacerých objektov podriadená poriadku urbanistickej schémy vo vzťahu k terénu, systému komunikácii, vzrástlej zeleni , výnimočných solitérov a pod..

III. Historické - H

Hodnoty nehmotného charakteru vo vzťahu k historickým udalostiam alebo osobnostiam.

IV. Výtvarné - V

Sochárske, maliarske, umelecko-remeselné stvárnené diela s výtvarnou hodnotou.

BLIŽŠIA ŠPECIFIKÁCIA HODNÔT:

Hrobové miesto môže mať súčasne viacero kultúrno-historických hodnôt.

VYZNAČTE KÍŽIKOM KONKRETNE KTORÉ SA PRIAMO VIAŽU NA IDENTIFIKOVANÝ OBJEKT !!!

1. Hodnota authenticity

Autenticita = hodnovernosť, pravosť, vierohodnosť, pôvodnosť

Pôvodný náhrobok viažuci sa k dobe prvého pochovania

2. Hodnota veku

Historická hodnota vyplývajúca z dlhého trvania – veku zachovanej pamätihodnosti. Čím starší tým z hľadiska veku hodnotnejší. V prípade cintorínov Zvonový vršok viažuci sa k založeniu cintorínov

3. Hodnota integrity / ucelenosti diela /

Integrita ako celistosť diela v spojení s autenticitou vyjadruje najvyššie hodnotové kritéria

4. Hodnota architektonická

Jasný architektonický zámer uceleného diela z hľadiska kompozície, proporcionality, konštrukcie, výberu materiálu, dizajnu, farebnosti, prípadne výtvarné dotvorenie.

5. Hodnota umelecká

Hodnota umeleckého diela – výtvarného – sochárskeho, maliarskeho, dizajnového

6. Hodnota umelecko-remeselná

Kvalitné remeselné spracovanie

7. Hodnota technická

Náročnosť technického prevedenia, pozoruhodné spracovanie, technický dôvtip, vynaliezavosť, zaujímavé materialovo - konštrukčné riešenie

8. Hodnota vzťahu s prostredím

Pôsobivé osadenie v prostredí- súlad s konfiguráciou terénu, spolupôsobenie s ostatnými susediacimi objektmi / hrobmi a prvkami malej architektúry, spolupôsobenie so zeleňou, solitérmi, miestnou flórou, krajinárske spolupôsobenie so širším okolím, diaľkové pohľady, priehľady , atď.

9. Hodnota jedinečnosti :

ojedinelý , zvláštny

Jedinečný - neopakujúci sa s mimoriadnymi kvalitami /napr. estetickými, výtvarnými, materiálovými, technickými, ideovými, literárnymi,

10. Hodnota typickosť

Opakujúci sa charakteristiky v danej skupine, typické pre danú lokalitu, majúce identický vzhľad, materiál, dobu vzniku, prípadne vybavenie identickým detailom charakteristickým pre miestnu remeselnú produkciu . Napr. zhodné tvarovanie náhrobníkov, tvar a rozmery krížov, detail hlavy Krista na krížoch.

Porcelánový anjeli, symbolické holubice a pod.

11. Hodnota symbolu

Vyjadruje ideu – abstraktný pojem vyjadrený v obrazovom stvárnení, ktoré má hlbší zmysel. Napr. Duch. Svätý – symbol holubice.

12. *Hodnota emocionálnej pôsobnosti:*

emocionálny – vyvolávajúci duševné pohnutie, vyvolávajúci city – smútok, dojatie, spomienku, zážitky.

Napr. detský hrob s rozlúčkovým epigramom, fotografiou ,plastikou dieťaťa,

13. *Hodnota vzťahu k významným osobnostiam*

/Mapované v materiály filozofickej fakulty ÚK

Osobnosti vedy, techniky viažuce sa k Banskej Štiavnici,

osobnosti kultúrneho a spoločenského života, / výtvarníci, divadelníci, lekári, historici

duchovní hodnostári a osvetoví pracovní,

osobnosti vedenia mesta,

14. *Hodnota vzťahu k významným udalostiam*

/Mapované v materiály filozofickej fakulty ÚK

15. *Hodnota historického dokumentu*

Z hľadiska bodu 13 a 14 potvrdzujúce význam miesta

Z hľadiska materiálnej kultúry potvrdenie jestvujúcich skutočností. Napr. miestnej produkcie typickej výroby a remeselných dielni, používaných miestnych zdrojov ...

16. *Hodnota kultúrnej tradície*

/Mapované v materiály filozofickej fakulty ÚK

17. *Hodnota miestnych názvov*

/Mapované v materiály filozofickej fakulty ÚK

18. *Hodnota ideová*

/Mapované v materiály filozofickej fakulty ÚK

19. *Hodnota ekonomická*

Náročnosť použitia materiálov, technológií, remeselnej a výrobné výroby prejavujúca sa v ekonomickej hodnote.

20. *Hodnota edukačne – výchovná*

Hodnota sa vzťahuje na každé identifikovateľné hrobové miesto na základe ktorého sa získa obraz o obyvateľoch mesta , ich konfesnom, národnostnom, profesnom živote, majetkových a príbuzenských pomeroch, vzájomných vzťahoch i o udalostiach.

Hodnoty edukačné sa vzťahujú i na výtvarné , umelecko-remeselné prejavy, vzťah k prostrediu, využitie miestnych zdrojov surovín a produkcie regiónu.

21. *Hodnota dokumentačná*

Dokumentačná hodnota sa vzťahuje na každé identifikovateľné hrobové miesto.

Kultúrno-historické hodnoty:

<i>I. Architektonická A</i>	<i>II. Urbanistická U</i>	<i>III. Historická H</i>	<i>IV. Výtvarná V</i>

Vyplní sa krížikom v tabuľke !!!

Blížšia špecifikácia hodnôt:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Blížšia špecifikácia :

1.Hodnota autenticity, 2.Hodnota veku, 3.Hodnota integrity / ucelenosti diela /, 4.Hodnota architektonická, 5.Hodnota umelecká, 6. Hodnota umelecko-remeselná, 7.Hodnota technická, 8.Hodnota vzťahu s prostredím, 9.Hodnota jedinečnosti, 10.Hodnota typičnosti, 11.Hodnota symbolu, 12.Hodnota emocionálnej pôsobnosti, 13.Hodnota vzťahu k významným osobnostiam, 14.Hodnota vzťahu k významným udalostiam. 15.Hodnota historického dokumentu, 16.Hodnota kultúrnej tradície, 17.Hodnota miestnych názvov, 18.Hodnota ideová, 19.Hodnota ekonomická, 20.Hodnota edukačne – výchovná, 21.Hodnota dokumentačná

15. VÝTVARNÉ HODNOTY:

Popis výtvarných hodnôt bude realizovaný odborným tímom doc. Illésovej - Gáspárovej a doc .Bachratým

16. TVAR A ROZMERY:

Potrebné zamerať hrobové miesta pôdorysne i vertikálne !!! Ktoré v bode 17 je potrebné tvarovo a konštrukčne popísať!!!

17. POPIS OBJEKTU:

Vychádzať z bodu 16

18. ÚDAJE O HISTORICKEJ ZELENÍ DOTVÁRAJÚCEJ PROSTREDIE VO VÄZBE NA KONKRÉTNE HROBOVÉ MIESTO:

Opis flóry najbližšieho okolia hrobu a jeho zapojenia do celku s vyhodnotením kvality dendrológie a návrhov na jej zachovanie resp. likvidáciu.

19. ZMENY:

Podchytiť viditeľné zmeny na úprave hrobu opravy, nové dotvorenie ako i jasné deštrukcie !

20. MATERIÁL:

Umelý kameň – jadrová konštrukcia z betónu povrchovo upravená šľachtenou cementovou omietkou „terazzo“, Terazzo má výzor kameňa rovnomernej zrnitosti (cca 3-5 mm) z rôznofarebných zŕn (najčastejšie biele, sivé, čierne, nové výnimočne môže obsahovať prímеси aj iných farieb. Povrchová úprava môže byť hladená alebo zdrsnená (štukovaná), pričom kompozícia hladkých a drsných plôch môže vytvárať zámernú výtvarnú kompozíciu, resp. nápis.

Prírodný kameň – kameň ťažený z prírodných zdrojov, k použitiu na náhrobky je spravidla povrchovo upravený. Najčastejšie používané druhy:

- **Žula (granit)**, je vyvrelá hornina, V procese chladnutia vyvreliny sa vykryštalizovali zreteľné zrná jednotlivých minerálov, ktoré sú medzi sebou spojené do jednoliatej masy. Vďaka tomu je tvrdá, má žula veľmi dobrú trvanlivosť a odolnosť proti poveternostným vplyvom. Na účely náhrobkov sa používa vo forme dosiek, alebo prirodzene štiepaných blokov, povrchovo sa upravuje leštením, brúsením, alebo štukovaním. Ďalšie konzervačné zásahy nepotrebuje.
- **Mramor** je druh usadenej horniny s rôznou štruktúrou, textúrou, jemnozrnný (veľkosť zŕn do 0,5 mm)i. Farebnosť je rôznorodá – od tmavých až čiernych cez hnedasté, červankasté, okrové, zelenkavé, sivé až po svetlokrémové a biele. Oproti žule je mäkkší, je lepšie opracovateľný kamenárskymi technikami, preto sa používa na dekoratívne účely. V leštenej forme má relatívne dlhú životnosť. Takto sa najčastejšie používa na náhrobky.
- **Pieskovec** je druh usadenej horniny, vznikol usádzaním pieskov a následným skompaktnením tlakom. Najčastejšia zrnitosť je okolo 1 mm. Farebná škála sa pohybuje v palete okrových odtieňov, sivo-zelenkavých až sivých a sivočiernych. Je dobre kamenársky opracovateľný, môže byť rezaný, tesaný, štukovaný. Nedá sa leštiť. Proti klimatickým vplyvom má slabšiu odolnosť – zrná bývajú vyplavované pôsobením vody, alebo povrchové vrstvy sa pôsobením zvetrávacích procesov uvoľňujú až rozpadajú. V dôsledku toho relatívne rýchlo stráca profiláciu i čitateľnosť nápisov.
- **Iné doplnkové materiály**
Kovy sa v náhrobnej architektúre používajú najmä vo forme krížov (kovaných, liatinových, v súčasnosti i zváraných. Časté sú i ohradné mreže okolo jednotlivých hrobov zväčša ornamentálne kované z prutov.) Pôvodne sa používalo predovšetkým železo a drahé kovy u významných náhrobkoch bohatých patricijov a mešťanov. U plastických výtvarných diel sa využívala predovšetkým bronz, menej mosadz. Pri opakovanej sériovej produkcii sa používala zliatina.
V dvadsiatom storočí sa vo výtvarných prejavoch začala uplatňovať keramika a drobné medailóny z porcelánu prefabrikovanej výroby. V malom množstve sa využíva i sklo a to predovšetkým vo forme presklenia ník s postavou svätca, lampových krytov pre zapálenie sviečky, ale i krytov na fotografiu nebožtíka.

21. STAVEBNE TECHNICKÝ STAV:

dobrý	vyhovujúci	narušený	havarijný (dezolátny)	v obnove

Dobrý – hrob je zreteľne vymedzený, náhrobok a jeho súčasti sú v kompaktné (držia pokope), celistvé, nápisy čitateľné

Vyhovujúci – hrob je zreteľne vymedzený, náhrobok a jeho súčasti sú kompaktné, no majú drobné lokálne poškodenia (vyštiepenie hrany, odlomenie drobných súčastí, je zoslabená čitateľnosť nápisov – tzv. vyslepnuté a pod.)

Narušený – hrob je zreteľne vymedzený, náhrobok a jeho súčasti strácajú kompaktnosť – objavujú sa zreteľné trhliny (no ešte držia pokope), lokálne poškodenia sú presahujú 30% plôch (vyštiepenie hrán, rohov, odlomenie podstatných súčastí, drolenie materiálu, nápisy sú ťažko čitateľné až nečitateľné – tzv. slepé a pod.)

Havarijný (spustošený, dezolátny) – hrob je nezreteľne vymedzený (nemá ohraničujúce konštrukcie) alebo ohraničujúce konštrukcie sú nekompaktné, stratili súdržnosť, alebo sú rozpadnuté, súčasti náhrobku sú nekompletné, materiál sa rozpadáva vo veľkom rozsahu, chýbajú nápisy, hrozí poškodenie susedných hrobov, resp. nebezpečenstvo úrazu

V obnove – je zrejmé, že hrob je v procese obnovy

22. Je určené pre akýkoľvek postreh - poznámku ktorú nie je možné zaradiť do bodov 1 – 30.

VZOR VYPLNENEJ KARTY:

Identifikačná karta

1. Lokalita časť: A - katolícky – „Predný,,

Na Zvonovom vršku v Banskej Štiavnici

2. Číslo hrobu: 24

3. Umiestnenie v cintoríne/číslo hrobu:

A / VI / 3

4. Unifikovaný názov objektu:

hrob s náhrobkom – náhrobná doska a náhrobník – stéla

s nápisovou doskou

5. Bližšie určenie:

v dolnej časti „Predného“ cintorína, pri hornom chodníku

Identifikačná fotka

A / VI / 3 / 24

6. Číslo ústredného zoznamu PO:

nie je zapísaný

7. Návrh do ÚZPF:

nenavrhuje sa

8. Dátum vyhlásenia za NKP: 0

9. Zaužívaný názov: hrob rodiny Donovalovej

10. Doba vzniku: 1918

11. Autor: neuvedený

12. Datovanie: 1918

13. Prevládajúci sloh: historizmus

14. Kultúrno-historické hodnoty:

<i>I. Architektonická</i> A	<i>II. Urbanistická</i> U	<i>III. Historická</i> H	<i>IV. Výtvarná</i> V
X	X	X	

Bližšia špecifikácia hodnôt:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
x	x	x	x	x	x					x		x		x				x		x

1.Hodnota autenticity, 2.Hodnota veku /vek /, 3.Hodnota integrity / ucelenosti diela /, 4.Hodnota architektonická, 5.Hodnota umelecká, 6. Hodnota umelecko – remeselná, 7.Hodnota technická, 8.Hodnota vzťahu s prostredím, 9.Hodnota jedinečnosti, 10.Hodnota typičnosti, 11.Hodnota symbolu, 12.Hodnota emocionálnej pôsobnosti, 13.Hodnota vzťahu k významným osobnostiam, 14.Hodnota vzťahu k významným udalostiam. 15.Hodnota historického dokumentu, 16.Hodnota kultúrnej tradície, 17.Hodnota miestnych názvov, 18.Hodnota ideová, 19.Hodnota ekonomická, 20.Hodnota edukačne – výchovná,

21.Hodnota dokumentačná

15. Výtvarné hodnoty: 0

16. Tvar a rozmery: :

Obruba: dl = 2060, š = 1100

Náhrobná doska: dl = 1430, š = 710

Náhrobník: š = 710, hr. = 400

17. Popis objektu:

hrob s náhrobkom – náhrobná doska a náhrobník – stéla

s nápisovou doskou

celoplošné prekrytie kamennou doskou v ráme s mierne zvýšeným plošným náhrobníkom s centrálné umiestneným krížom v kombinácii pieskovca a žuly s označením pochovaných osôb s nápismi vrytými do náhrobníka.

18. Údaje o historickej zeleni dotvárajúcej prostredie vo väzbe na konkrétne hrobové

miesto: 0

19. Zmeny: postupné dopĺňanie nápismi s údajmi o pochovaných osobách

20. Materiál: pieskovec, žula

21. Stavebne technický stav:

dobrý	vyhovujúci	narušený	dezolátny	v obnove
x				

22. Poznámka: 0

23. Druh nápisu: písmo s vplyvom Art deco

24. Jazyk nápisu: slovenský

25. Znenie nápisu:

RODINA	
DONOVALOVÁ	
JÁN	PAVLÍNA
1839 – 1918	1876 – 1963
ŠTEFAN	MÁRIA
1870 – 1923	1904 – 1978

26. Preklad nápisu: 0

27. Osobné údaje:

Ján Donoval, nar. 1839, v Mistríkoch, časť Donovaly, zomrel 1918. Ako panský úradník bol dozorcou v baniach v Magurke a v Španej Doline (bol synom zámožného sedliaka Jána Donovala z Močary, ktorý bol veľmi „rozumný“ a „stál u veľkej vážnosti u pánov“, rodina sa považovala za „slobodášov“¹). S manželkou Antóniou rod. Mistrík mali troch synov: Jána, Štefana a Emila. Nakoľko rodičia nechali svojich synov študovať dostalo sa im prímena „Študent“.

Ján Donoval, nar. 1864, zomrel 1920, pochovaný je v Smolinskom, katolícky kňaz, slovenský národovec, básnik a spisovateľ s pseudonymom „Tichomír Milkin“ (jeho podrobný životopis je uvedený v zbierke jeho básní „Tichomír Milkin - Sny a nádeje“²

Štefan Donoval, nar. 1870, zomrel 1923, vyštudoval Banícku akadémiu v Banskej Štiavnici, pôsobil ako banský úradník v Banskej Štiavnici.

Emil Donoval, absolvoval Lesnícku akadémiu v Banskej Štiavnici, pôsobil v Ľubochni, kde zomrel na otravu CO.

Paulína Donovalová, rod. Viečorek, nar. 1876 na Piargu (Štiavnické Bane), zomrela 1963. Boli vlastníčkami domu na Akademickej ul. 50. Za Štefana Donovala sa vydala 1896, mali spolu dve deti Máriu a Helenu.

Mária Donovalová, nar. 1904, zomrela 1978. Študovala na Pedagogickej škole v Lučenci, pôsobila ako učiteľka na Meštianskej škole v Banskej Štiavnici

28. Osobnosti: Ján Donoval

29. Majetkovo-právny vzťah:

Vlastník: mesto Banská Štiavnica

Správca: MsÚ Banská Štiavnica oddelenie PaSM správa mestských pohrebísk

30. Pramene a literatúra:

¹ Zborník Matice slovenskej Jozef Škultéty, roč. 1933, str.116, Sedlák, Ján: Literárne dielo Tichomíra Milkina, SSV – Trnava, 1941

² Ján Sedlák: Tichomír Milkin - Sny a nádeje, Tatran, 1985

31. Identifikačnú kartu spracoval: body 1-22: Michal Chudý, Anna Kokošková

Dátum: 06. 07. 2009

Podpis:

